

Sygn. akt III AUa 928/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga (spr.)
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak SO del. do SA Iwona Jawor-Piszczyk
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 r. w Lublinie

sprawy R. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji R. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 23 lipca 2015 r. sygn. akt IV U 174/15

oddala apelację.

Iwona Jawor-Piszczyk Krystyna Smaga Krzysztof Szewczak

III AUa 928/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił R. G. prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ nie spełnienia warunków z art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 170). Nie rozwiązano z ubezpieczoną stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz wnioskodawczyni nie posiada okresu uprawniającego do świadczenia, wynoszącego co najmniej 35 lat. Do stażu ubezpieczeniowego ZUS nie zaliczył okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

R. G. w odwołaniu od decyzji domagała się jej zmiany, uznania pracy w gospodarstwie rolnym i przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W wyniku złożenia przez ubezpieczoną dodatkowych dokumentów dotyczących pracy w gospodarstwie rolnym Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie rozpoznał sprawę i decyzją z dnia 4 lutego 2015 r odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ nie rozwiązano z nią stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Rozpoznając ponownie sprawę organ rentowy uznał okres pracy w gospodarstwie rolnym, przyjmując że ubezpieczona udowodniła łącznie na dzień 4 lipca 2013 r staż wynoszący 36 lat i 5 miesięcy.

Od powyższej decyzji ubezpieczona R. G. również wniosła odwołanie, wskazując że warunek rozwiązania umowy o pracę z przyczyn nietyczących pracownika został spełniony przy umowie o pracę z ZOZ w Ł.. Wyjaśniła, że ostatnia jej praca była wyłącznie pracą interwencyjną, a ubezpieczona nie miała wpływu na sposób jej rozwiązania. W ocenie skarżącej spełnia ona wszystkie warunki niezbędne do przyznania świadczenia przedemerytalnego.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie, powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy połączył do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę z odwołania ubezpieczonej wniesionego od decyzji ZUS z dnia 30 grudnia 2014 r oraz sprawę z odwołania od decyzji ZUS z dnia 4 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 23 lipca 2015 r oddalił odwołania od obydwu decyzji.

Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

W dniu 17 grudnia 2014 r. R. G., urodzona (...), złożyła wniosek o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego. ZUS uznał za udowodniony okres uprawniający do emerytury w łącznej ilości 36 lat i 5 miesięcy. Z uwagi na fakt, iż stosunek pracy w dniu 4 lipca 2013 r został rozwiązany z ubezpieczoną po okresie, na jaki umowa była zawarta (art. 30 § 1 pkt 4 kp), organ rentowy odmówił wnioskodawczyni przyznania świadczenia przedemerytalnego.

Ubezpieczona na rozprawie w dniu 23 lipca 2015 r wyjaśniła, że ostatnio była zatrudniona na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony na trzy lata w firmie (...), zaś wymienione zatrudnienie uzyskała z Urzędu Pracy w S. (k. 12v. a.s.).

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 170) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Natomiast stosownie do art. 2 ust. 3 pkt 1-3 ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego pobieranie przez 180 zasiłku dla bezrobotnych.

W ocenie Sądu, ubezpieczona nie spełnia wszystkich warunków do przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, bowiem umowa o pracę zawarta z M. M. nie została rozwiązana z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a uległa rozwiązaniu po upływie okresu na jaki została zawarta na podstawie art. 30 § 1 pkt 4 kp (k. 17

a. s.). Prawo do świadczenia przedemerytalnego uzależnione jest od łącznego spełnienia wszystkich warunków przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r o świadczeniach przedemerytalnych. Nie wystarczy zatem, że ubezpieczona udowodniła ponad 36 lat ubezpieczenia oraz jest zarejestrowana jako bezrobotna i w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła przyjęcia propozycji zatrudnienia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy wskazał, że na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie ubezpieczonej od decyzji z dnia 30 grudnia 2014 r oraz odwołanie od decyzji z dnia 4 lutego 2015 r podlegały oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

a. obrazę art. 219 kpc, poprzez jego niezastosowanie, co powoduje, że połączenie dwu odwołań nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego ,

b. obrazę art. 2 ustawy z 30 kwietnia 2004 r o świadczeniach przedemerytalnych przez uznanie, iż jest on sformułowany jako alternatywa koniunktywna, gdy jest to alternatywa rozłączna i spełnienie warunku 35 lat pracy jest wystarczające dla przyznania świadczenia przedemerytalnego.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o umorzenie postępowania odnośnie do pierwszej decyzji i zmianę drugiej decyzji poprzez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odrębnym i nie ma sensownej argumentacji pozwalającej na łączenie dwu spraw wywołanych dwoma odrębnymi odwołaniami. Dlatego w sprawie doszło do zupełnie niezrozumiałych rozstrzygnięć. Sąd nie podał podstawy prawnej połączenia dwu zupełnie innych odwołań zdając sobie sprawę doskonale, iż takiej podstawy nie ma. Przeszedł też obok zasad logiki, orzekając o oddaleniu obydwu odwołań, gdy pierwsze w zasadzie zostało uwzględnione poprzez wydanie drugiej decyzji. Tak więc Sąd oddalił odwołanie, w którym skarżąca zarzuciła błąd w ustaleniach okresy pracy, gdy druga decyzja ustaliła, że okres zatrudnienia to 35 lat i 6 miesięcy.

Odnośnie do drugiej decyzji zawiera ona błąd wynikający z niewłaściwej interpretacji przepisu art. 2 ustawy o świadczeniach emerytalnych. Sąd podzielił ustalenie, iż przepis art. 2 ustawy w pkt 4 wymaga spełnienia dalszych warunków. W sytuacji skarżącej ma to być jej błąd, że była zatrudniona na czas oznaczony. Sąd odmawia wyjaśnienia, dlaczego wydał zaskarżony wyrok. Podaje w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż świadczenie emerytalne uzależnione jest od łącznego spełnienia wszystkich warunków przewidzianych w przepisach ustawy. Oczywiście, że nie. Jeżeli ustawodawca chciałby uregulować w taki sposób zagadnienie, punkty tego przepisu musiałyby stanowić koniunkcję, czyli przed wymienianiem znalazłoby się słowo „Łącznie” Jednak tak się nie stało z powodów oczywistych. Punkty art. 2 ustawy ustalone są na zasadzie podziału logicznego. Nie mogą więc one ex definitione być elementami koniunkcji. Logika życiowa, a więc ta, która leży u podstaw regulacji prawnych, nie pozwala uznać za sensowną interpretacji, w której przepis zezwalający na przyznanie zasiłku dzieli skrzywdzonych losem na tych, którzy zostali zwolnieni z pracy z powodu likwidacji zakładu pracy od tych, którym nie przedłużono umowy zawartej na czas oznaczony z powodu braku miejsca pracy. Takie rozróżnienie przyjęte przez ZUS powinno znaleźć miejsce w rozważaniach Sądu. Powinien Sąd wyjaśnić społeczeństwu jaka jest różnica pomiędzy zwolnionym z pracy z powodu likwidacji stanowiska pracy z tym, któremu nie przedłużono umowy o pracę i który poszukuje zatrudnienia. Sprawa jest tak oczywista, iż naprawdę trzeba było zabiegu w postaci odpowiedzi negatywnej „Nie wystarczy zatem, że ubezpieczona udowodniła ponad 36 lat pracy oraz jest zarejestrowana jako bezrobotna i nie odmówiła przyjęcia propozycji zatrudnienia”. Jak nie wystarczy to co, co jeszcze mogłam zrobić ?

Interpretacja podawana przez ZUS jest pozbawiona jakiegokolwiek wartości przekonywania. Przywołanie jej in extenso przez Sąd jest świadectwem nierozpoznania sprawy, nie włączenia wysiłku dla zrozumienia przepisów i lekceważeniem człowieka tego najbiedniejszego, tego pozbawionego pracy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja wnioskodawczyni nie jest zasadna i dlatego podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i trafnie zinterpretował oraz zastosował obowiązujące przepisy prawa.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji oraz ocenę tego stanu faktycznego. Nie ma zatem potrzeby powtarzania argumentacji Sądu pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r, II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1999 r, I PKN 21/98, OSNAP 2000/4/143, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r, IV CKN 1244/00, Lex nr 55521).

Warunki do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego zawarte zostały w przepisach ustawy dnia 30 kwietnia 2004 r o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r, poz. 170).

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, ze zm.), zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub

3) do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.), zwanej dalej "ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych", i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4) zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5) do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Zatem przepis art. 2 ust. 1 ustawy wskazuje na podstawowe warunki jakie trzeba spełnić do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, to jest różne rodzaje utraty pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy oraz warunki dotyczące wieku i stażu ubezpieczeniowego.

Wnioskodawczyni, urodzona (...), w dacie złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne miała 54 lata, a więc dotyczy jej tylko art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy, bowiem kobieta może nabyć świadczenie bez względu na wiek, jeżeli posiada staż ubezpieczeniowy 35 lat do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy jest więc istotną przesłanką nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Przyczyny dotyczące pracodawcy to przyczyny tzw. ekonomiczne, czyli wynikające z pogorszenia sytuacji finansowej pracodawcy, niezależne od pracownika. Powodują one zwykle niespodziewane rozwiązanie stosunku pracy, który inaczej trwałby dłużej.

W przypadku wnioskodawczyni takie okoliczności nie wystąpiły, bowiem zawarła w dniu 5 lipca 2010 r umowę na czas określony na trzy lata do 4 lipca 2013 r. Umowa rozwiązała się nie z powodu powstania przyczyn ekonomicznych leżących po stronie zakładu pracy, ale z upływem czasu, na który została zawarta. Dlatego nie została spowolniona przesłanka dotycząca sposobu rozwiązania stosunku pracy.

Art. 2 ust. 3 ustawy wskazuje, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Zatem osoba, która spełniła warunki wynikające z art. 2 ust. 1 (wnioskodawczyni warunki z art. 2 ust. 1 pkt 5) winna również spełnić warunki wymienione w art. 2 ust. 3.

Wskazane w ustawie warunki dotyczące wieku stażu ubezpieczeniowego, sposobu rozwiązania stosunku pracy jak i warunki dotyczące okresu pobierania zasiłku z tytułu pozostawania bez pracy muszą być spełnione łącznie. Wynika to jednoznacznie z treści cytowanych wyżej przepisów ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Utrwalone jest stanowisko judykatury, że świadczenie przedemerytalne jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, przysługującym ubezpieczonym o długim stażu ubezpieczeniowym, którzy z przyczyn od siebie niezależnych utracili źródło dochodu, a ze względu na wiek nie mogą jeszcze uzyskać prawa do emerytury. Zatem przesłanki do przyznania świadczenia winny być interpretowane ściśle, a dla uzyskania prawa do świadczenia konieczne jest łączne spełnienie wszystkich warunków wymienionych w ustawie z 2004 r o świadczeniach przedemerytalnych (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 1 czerwca 2015 r, III AUa 286/14, Lex nr 1755207).

Rzeczywiście stosunek pracy wnioskodawczyni z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Ł. ustał z dniem 31 lipca 2008 r z przyczyn nie dotyczących pracowników (świadczenie pracy z 31 lipca 2008 r, k. 20 akt ZUS). Jednak do dnia rozwiązania tego stosunku pracy wnioskodawczyni nie udowodniła 35 lat ubezpieczenia. Cały okres od (...) (kiedy wnioskodawczyni ukończyła 16 lat i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców) do 31 lipca 2008 r wynosi 32 lata 2 miesiące 15 dni.

Nie ma nieprawidłowości w połączeniu do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia odwołań wnioskodawczyni od dwóch kolejnych decyzji ZUS w przedmiocie odmowy przyznania świadczenia przedemerytalnego. Pierwsza decyzja wskazywała brak 35 lat stażu pracy i niespełnienie przesłanki kwalifikowanego sposobu rozwiązania stosunku pracy. Druga decyzja wydana została po złożeniu przez wnioskodawczynię dokumentów dotyczących stażu pracy, a odmowa przyznania świadczenia spowodowana była tylko brakiem przesłanki dotyczącej sposobu rozwiązania stosunku pracy.

Przy czym Zakład Ubezpieczeń Społecznych miał prawo wydać nową decyzję wobec złożenia przez wnioskodawczynię nowych dowodów. Zakład wydaje decyzje na wniosek ale również może wydać decyzję z urzędu (art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, tekst jedn. Dz. U. z 2015 r, poz. 121).

Sąd nie naruszył przepisu art. 219 kpc, który mówi, że sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem.

W niniejszym postępowaniu sprawy z odwołań wnioskodawczyni od dwóch decyzji odmawiających prawa do świadczenia przedemerytalnego są ze sobą w związku, dotyczą tej samej materii.

Z powyższych przyczyn apelacja wnioskodawczyni została oddalona na podstawie art. 385 kpc.